

EVS JUHEND 3

STANDARDI EVS 8:2000 RAKENDUSJUHEND

***User's Guide to EVS 8:2000
Requirements on information technology in
Estonian language and cultural environment***

EESTI EESSÕNA

Käesolev juhend "EVS 8:2000 rakendusjuhend" on koostatud infotehnoloogia standardimise tehnilise komitee EVS/TK 4 poolt.

Rakendusjuhend selgitab hiljuti ilmunud standardi EVS 8:2000 kasutamist. Juhend abistab Eesti arvutikasutajat laiema kultuurikonteksti avamisel infotehnoloogias, lisades alusstandardile kommentaare, põhjendusi ühe või teise valiku osas, standardiga vastavuse tagamise tingimusi ning muid rakendussoovitusi. Lähemalt selgitatakse ka eesti-ladina tähestiku kasutamise nõudeid.

Juhendi koostas Indrek Hein.

Juhendi koostamist on toetanud Eesti Informaatikakeskus.

Juhend on kinnitatud Eesti Standardikeskuse käskkirjaga 17.11.2000 nr 75.

Registrisse kantud 17.11.2000 nr 74, andmebaasis projekti number 51367.

SISUKORD

SISSEJUHATUS	IV
<i>Eesti kohta käivad määrangud standardis EVS 8:2000</i>	IV
TARKVARA ARENGUSUUNAD	1
Unicode	1
UTF-8	1
Internatsionaliseerimine ja lokaliseerimine	2
Lokaal	3
Operatsioonisüsteemide kasvav tähtsus	3
ESET1	4
Peatükis kasutatud terminid ja mõistekäsitlused	4
Tähtede liigid. Diakriitikutabel	6
ESET1 tarvitusjuhiseid	6
Laiema tähevalikuga kaasnevaid eksimisvõimalusi	9
Jutumärkide tarvitamine	10
SORTIMINE	10
KLAVIATUUR	16
Teksti sisestamise ja andmevahetuse tekkivaid tüüpivigu	18
TELEFONINUMBRITE KASUTUS	20
OPERATSIOONISÜSTEEMIDE KOHANDAMINE EESTI KEELE KASUTUSEKS	23
<i>Eesti keele tugi Linuxis (Mandrake 7.1 näitel)</i>	23
Sortimine, kuupäeva, numbrite ja rahasummade formaat	24
Klaviatuuripaigutus	24
Ajavöönd	24
Kokkuvõtteks	24
<i>Eesti keele tugi Windowsis</i>	25
Kokkuvõtteks	25
HTML, ELEKTRONPOST JA BRAUSERI SEADED	26
KOODITABELID	28
TARKVARA VASTAVUSE NÕUDED STANDARDILE EVS 8:2000	29
Operatsioonisüsteemid	29
Rakendustarkvara	29
Riistvara	30
LISA 1. MAAILMA RIIGID JA NENDE AMETIKEELED	31
LISA 2. KEELED JA NENDES ESINEVAD LISATÄHED	37
<i>Keeled, mille tähestik (või latinisatsioon) ei sisalda ladina alustähestikust erinevaid tähti</i>	37
<i>Keeled, mille puhul kasutatakse eesti transkriptsiooni</i>	37
<i>Keeled, mille tähestik või latinisatsioon sisaldab ladina alustähestikust erinevaid tähti</i>	37
LISA 3. VABARIIGI VALITSUSE MÄÄRUS VÕÖRKEELSETE ISIKUNIMEDE KIRJUTUSREEGLITE KOHTA	44
<i>Võõrkeelsete isikunime ümberkirjutusreeglite kehtestamine</i>	44
<i>16. novembril 1998 valminud Haridusministeeriumi eesti-ladina tööühma aruanne</i>	47
LISA 4. EESTIS KASUTATAV LADINA TÄHTEDE VALIK ESET1	49
Märkused	49
Muud isiku- ja kohanimes esinevad sümbolid	71
Koostamispõhimõtted	72
LISA 5. VALIK ENAMLEVINUD KOODITABELEID	73
ISO 8859-15	74
ISO 8859-1	75
Windows CP1252 (Western)	76
DOS CP 850	77
ISO 8859-13	78
Windows CP 1257 (Baltic)	79
DOS CP 775	80
CENTEURO (Macintoshi Kesk- ja Ida Euroopa kooditabel)	81
LISA 6. TERMINISÕNASTIK	82

SISSEJUHATUS

Standard EVS 8:2000 "Infotehnoloogia reeglid eesti keele ja kultuuri keskkonnas" ilmus ametlikult jaanuaris 2000. Vaatamata suhtelisele mahukusele (70 lehekülge) ja üldorientatsioonile jäi sealt siiski välja rida konventsioone, kirjeldusi, tähelepanekuid ja näiteid, mis oma olemuselt ei sobinud standardi rängesse raami. Kui EVS 8:2000 oli oma põhisuunitluselt abimaterjal neile, kes vaatlesid Eestit väljastpoolt, on rakendusjuhendis oma koha leidnud põhiliselt materjal, mis abistab Eesti arvutikasutajat laiema kultuurikonteksti nägemisel infotehnoloogias. Käesolev rakendusjuhend täidab seega eeskätt täpsustavat rolli, lisades alusstandardile kommentaare, põhjendusi ühe või teise tehtud valiku osas, standardile EVS 8:2000 vastavuse tingimused ja rakendussoovitusi. Vastavalt rakendusjuhendi eesmärgile on püütud, kus võimalik, vältida liigset formaliseeritust probleemide kirjeldamisel ja puudub ingliskeelne paralleeltekst.

EVS 8:2000 veebiversiooni, käesoleva rakendusjuhendi ja viidad täiendavale materjalile leiate aadressil <http://www.eki.ee/itstandard/>.

Eesti kohta käivad määrangud standardis EVS 8:2000

- Arvude mürdosa eraldaja on **koma**
- Rahaühikute eraldaja on **punkt**
- Suveaega ei kasutata. Eesti ajavööndi tähistus on **EET** (vahe UTCga 2 tundi)
- ISO 3166 kahetäheline kood (alpha-2) **EE** on üldiselt kasutuses Eesti maakoodina
- ISO 3166 kolmetäheline kood (alpha-3) **EST**
- ISO 3166 koodnumber **233**
- CEPT-MAILCODE **EE**
- UN Genève 1949:68 liiklusvahendi kood **EST**
- ITU E.164 rahvusvaheline sissehelistamiskood **372**
- telefonisides: rahvusvaheline prefiks **00**, riigisisene prefiks **0**
- ITU X.121 numbriline maakood **248**
- EAN prefiks **474**
- ISO 2108 ISBN raamatukood **9985**
- Keele kood vastavalt standardile ISO 639-1 on **et** (mitte ee, nagu sageli ekslikult kasutatakse!)
- Keele kood vastavalt standardile ISO 639-2/T (terminoloogia) on **est**
- Keele kood vastavalt standardile ISO 639-2/B (raamatukogundus) on **est**
- Krooni tähistus ISO 4217 järgi on **EEK**. Krooni lühend on **kr**
- Tulevikku silmas pidades: rahaühik euro tähistus on EUR (kasutatakse analoogiliselt EEK-ga), märk € või lühendamata väljakirjutatud sõna 'eurot'.
Seega EUR 1 = 1 € = 1 euro ja EUR 43.21 = 43.21 € = 43.21 eurot.